

PŘEDMLUVA

VÍTĚZSLAVA KAPRÁLOVÁ se narodila 24. ledna 1915 v rodině brněnského skladatele Václava Kaprála, který dohlížel na její první kompoziční pokusy. V patnácti byla přijata na brněnskou konzervatoř, kde v letech 1930–1935 studovala pro dívku v té době neobvyklý dvojbor – skladbu (u Viléma Petrželky) a dirigování (u Zdeňka Chalabaly). Po absolutoriu byla na podzim r. 1935 přijata na mistrovskou školu pražské konzervatoře, kde pokračovala ve studiu (1935–1937) pod vedením skladatele Vítězslava Nováka a dirigenta Václava Talicha. Hudební vzdělání dovršila stipendijním pobytem na Ecole Normale de Musique v Paříži, kde byla v letech 1937–1939 žákyní dirigenta Charlese Muncha a krátce též Nadi Boulangerové (jaro 1940). Soukromě pak ještě studovala skladbu u Bohuslava Martinů (1937–1939). Po invazi německých vojsk do Československa v březnu 1939 se rozhodla zůstat v exilu ve Francii, kde se 23. dubna 1940 provdala za spisovatele Jiřího Muchu. V květnu 1940 se u ní objevily první příznaky vážného onemocnění, snad tuberkulózního původu, kterému podlehl po evakuaci z Paříže, ohrožené německou invazí, dne 16. června 1940 v Montpellier.

Přestože Kaprálové bylo osudem dopřáno pouhých 25 let života, svým skladatelským dílem se řadí k nejvýznamnějším osobnostem české hudby první poloviny 20. století. Zcela mimořádný je její přínos v oboru písňové tvorby; světového ohlasu se dostalo už za jejího života *Vojenské symfonietě*, velkou pozornost si zasluhuje dílo klavírní (*Sonata appassionata*, *Dubnová preludia*, *Šest variací na zvony kostela Saint Etienne du Mont*, *Klavírní koncert d moll*, *Partita pro klavír a smyčcový orchestr*) i komorní (zvláště smyčcový kvartet).

Poslední dva roky života Kaprálové byly poznamenány horečnou snahou vstřebat nové podněty a obohatit jimi vlastní výraz a styl. V důsledku tohoto experimentování ale zůstaly mnohé z jejích pozdních skladeb, zvláště komorních, nedokončeny. I jako torza jsou však pro skladatelčinu tvorbu významné, ať už jde o první z (původních dvou) ritornelů pro violoncello a klavír či o dechové trio, z něhož se bohužel dochovala pouze první věta. K nedokončeným komorním skladbám posledního, pařížského období Kaprálové se řadí také drobné skladby pro flétnu a klavír z roku 1940, kterým skladatelka dala název *Povídky malé flétny*.

Kaprálová původně *Povídky* koncipovala jako cyklus tří skladbiček, z nichž však nakonec zkomponovala pouze dvě. Ke všem třem ale napsala průvodní programní texty. První skladbičku nadepsala: *Jaro bylo a nebylo. Na opravdové jaro vonělo příliš smutkem, ale kdesi v květu kaštanu*

se přece něco klubalo. Druhý text je dnes čitelný jen zčásti: *Jednoho dne (...?) vypadalo, jako by se nic nestalo a kaštan se otevřely docela*. Ke třetí skladbičce byl připraven tento text: *A do teplé noci sestoupila z květu víla Láska a udělala z pěkného chlapce prince*.

Přesné datum vzniku *Povídek* neznáme. Jiří Mucha je ve své beletristicky pojaté autobiografii *Podivné lásky* zařazuje mezi události podzimu roku 1939, Jiří Macek uvádí ve své monografii o Vítězslavě Kaprálové jako datum jejich vzniku duben 1940. Václav Kaprál, který hned po válce pořídil kompletní a detailní soupis hudební pozůstalosti Kaprálové, *Povídky* popisuje jako „Dvě malinké skladbičky, Paříž 1940“.

Do rukopisu skladbiček vepsala Kaprálová věnování svému budoucímu manželovi Jiřímu Muchovi, který hrál na zobcovou flétnu. „Když jsme někdy spolu seděli u klavíru a žádný nebyl nablízku, učila mne Vitka kompozici,“ vzpomíná ve svých *Podivných láskách* Mucha, „a pak jsem zase já hrál na zobcovou flétnu – většinou motiv Papagena, protože jsem nic jiného neuměl, a tak mi pak jednou složila *Povídky* malé flétny, abych se naučil hrát i něco jiného.“

Po technické stránce přizpůsobila skladatelka flétnový part *Povídek* amatérským možnostem Jiřího Muchy. Je však velmi pravděpodobné, že měla už od počátku komponování na mysli jak flétnu zobcovou, tak také flétnu příčnou, neboť nástroj do partitury označila dosti neobvyklým způsobem jako „Quasi flauto“.

Obě skladbičky jsou poměrně krátké a technicky snadno přístupné. První plyne ve volném tempu, její rozezpívaná melodie, doprovázená v klavíru jemně probarvenými akordy, stoupá stále výš, a když dosáhne vrcholu, zlomí se v tichou reminiscenci úvodních taktů. Druhá skladbička je rychlá a má scherzosní charakter. Skladatelka ji pojala jako zábavnou hříčku pro začínajícího flétnistu (na poslední chvíli dokonce zjednodušila několik taktů před koncem). Dlouhé trylky evokují ptačí cvrlikání a v samém závěru se dokonce ozve kukání kukačky. O tom, jak měla vypadat třetí skladbička cyklu, nezanechala bohužel Kaprálová nejmenší zmínku.

Na kvalitu skladbiček upozornila flétnistka Lucie Brotbek, která je také jako první koncertně provedla na Flétnovém festivalu v německém Freiburgu dne 22. března 2013. První tištěné vydání *Povídek*, které právě máte v ruce, iniciovala kanadská hudební společnost The Kapralova Society.

Karla Hartl, Věroslav Němec